

Lausunto

10.11.2025

Asia: VN/30127/2025

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi elinvoimakeskusten sekä työllisyys, kehittämis- ja hallintokeskuksen maksuista vuonna 2026

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi elinvoimakeskusten sekä työllisyys, kehittämis- ja hallintokeskuksen maksuista vuonna 2026. Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavan.

Yleisiä huomautuksia

Ehdotettu asetus liittyy valtion aluehallinnon uudistamiseen, jota koskevat lainsäädäntömuutokset tulevat voimaan vuoden 2026 alusta. Esittelymuistion (s. 2) mukaan valtakunnallinen kustannusvastaavuus ELY-keskusten maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden osalta vuonna 2024 oli 76 % ja vuonna 2023 82 %. Asetuksen eräänä tavoitteena on parantaa suoritteista perittävien maksujen kustannuskattavuutta. Oikeusministeriö kannattaa tätä tavoitetta. Kustannuskattavuutta edistää niin ikään maksuasetuksen 1 §:n 4 momentin säännös, jonka mukaan elinvoimakeskus voi lisätä suoritteesta perittävään maksuun sellaisen maksun, jonka muu viranomainen tai ulkopuolinen asiantuntija perii elinvoimakeskukselta osallistumisestaan saman suoritteen tuottamiseen.

Asetusehdotuksen 1 §:n 2 momentin mukaan ”Muita maksullisia julkisoikeudellisia elinvoimakeskuksen suoritteita, joiden maksu määrätään suoritteen omakustannusarvon mukaan, ovat: ... 2) valtion edun ja oikeuden valvonta tuomioistuimessa taikka muussa viranomaisessa tai toimituksessa;” ”5) selvitys tai lausunto, joka annetaan muun viranomaisen omakustannearvon mukaisesti maksullisessa asiassa ja josta ei aiheudu ainoastaan vähäisiä kustannuksia”. Asetusehdotuksen 3 §:n mukaan ”Maksuttomia elinvoimakeskuksen suoritteita ovat: 1) tuomioistuimen pyytämät asiantuntijalausunnot ja muun valtion viranomaisen maksullisessa asiassa pyytämät asiantuntijalausunnot, joista aiheutuu ainoastaan vähäisiä kustannuksia;...”

Säännösehdotukset ovat ymmärrettävissä siten, että esimerkiksi Vaasan hallinto-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden pyytäessä elinvoimakeskukselta lausuntoa vesilain mukaisen

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

hankkeen vaikutuksista kalakantoihin, ei tästä perittäisi maksua. Sen sijaan Lupa- ja valvontaviraston pyytäessä lupamenettelyvaiheessa lausuntoa hankkeen vaikutuksista kalakantoihin, maksu perittäisiin suoritteiden omakustannusarvon mukaisesti, ellei tästä aiheutuisi ainoastaan vähäisiä kustannuksia. Sanottu koskee ilmeisesti myös sellaisia hankkeita, joissa hakijana toimii elinvoimakeskus, jos asia olisi omakustannearvon mukaisesti maksullinen.

Maksutaulukon liitteessä (s. 6) on mainittu ojitustoimitus. Ojitustoimitus maksullisena suoritteena sisältyy myös Lupa- ja valvontaviraston maksuasetusehdotukseen (VN/29791/2025). Oikeusministeriö toteaa käsityksensä, että epäselvyyksien välttämiseksi suoritteiden maksullisuudesta tulisi säätää vain toisessa asetuksessa. Tämä ei estä viittaamasta suoritteiden maksullisuuteen toisessa asetuksessa, jos tätä pidetään tarpeellisena.

Ojitustoimitusten osalta huomionarvoista on, että maksujen perimisen oikeusperusta on nykyisin määritetty verraten tarkasti vesilain 5 luvun 39 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan hakijan on maksettava ojitustoimituksesta aiheutuvat kustannukset, joiksi katsotaan kokousten pitämisestä aiheutuneet kustannukset sekä uskotuille miehille ja avustavalle henkilöstölle maksettavat palkkiot. Erikseen samassa momentissa on säädetty, että toimitusmiehen päiväraha ja matkakustannusten korvaus suoritetaan valtion varoista. Pykälän 2 momentin nojalla lupaviranomainen/toimitusmies voi kuitenkin tarvittaessa hankkia ojitussuunnitelman hakijan kustannuksella, jolloin tästä perittävä maksu määräytyy pykälässä mainitun MMM:n asetuksen mukaisesti.

Kun vesilakia sovelletaan maksuperusteiden osalta erityislakina, vesilain 5 luvun 39 §:n säännös voidaan ymmärtää ojitustoimituksissa perittäviä maksuja tyhjentävästi määrittävänä säännöksenä. Säännöstä voidaan tulkita myös siten, että ojitustoimituksen viranomaiselle aiheutuvia kustannuksia olisi mahdollista periä maksuperustelain yleissäännöksen nojalla, samalla kun toimituskustannusten ja selvitysten hankkimisesta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovellettaisiin vesilain 5 luvun 39 §:ää.

Osastopäällikkö

Liisa Huhtala

Lainsäädäntöneuvos

Jari Salila

VN/30127/2025-OM-10

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: